

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Intellectual Cultural Heritage)

วาสนา ชันธวุฒิกุล

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีคุณลักษณะค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และร้อยละ 30 ของสถานศึกษาต้องจัดการศึกษา ตามบริบทและสภาพแต่ละ ท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ แบบบูรณาการวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการจั ดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิต ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการลงมือ ปฏิบัติในสถานการณ์จริงโดยใช้ท้องถิ่นเป็นห้องทดลองภาคสนาม เพื่อให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและ ภาควิชาภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นและของชาติมิให้เสื่อมและสูญหายไป

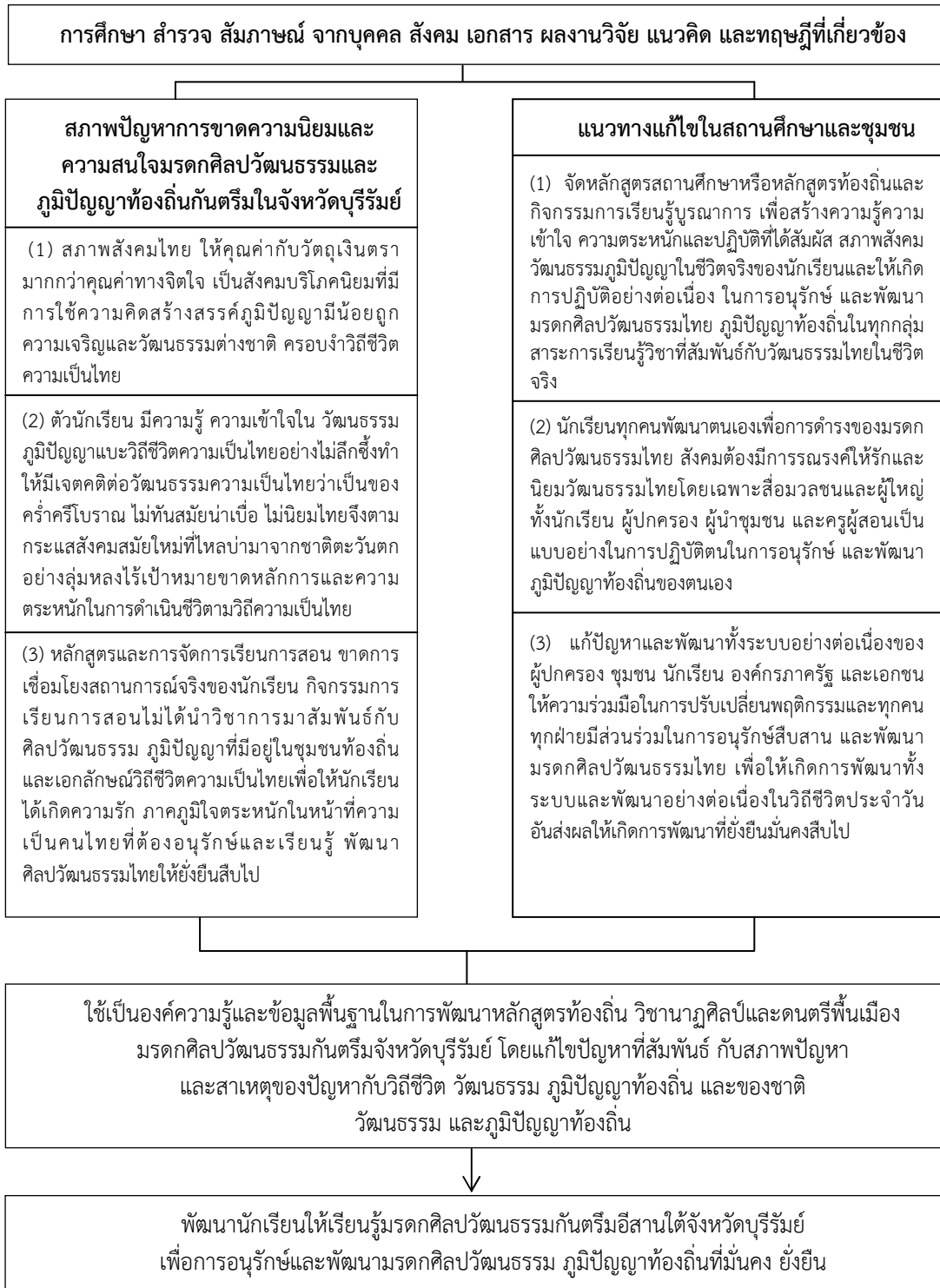
วัฒนธรรมกันตรึมเป็นมรดกศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ที่ได้รับการประกาศขึ้น ทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ในปี พ.ศ. 2552-2557 จากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ในฐานะผู้เขียนเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ มีหน้าที่สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ดำรงอยู่ จึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการณ์ของมรดกศิลปวัฒนธรรมกันตรึมจังหวัดบุรีรัมย์ ในปี พ.ศ. 2557- 2558 เป็นเวลา 1 ปี ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน เจ้าของวัฒนธรรมที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองบุรีรัมย์, บ้านกรวด, ละหานทราย, ชำนิ, กระสัง, ห้วยราช, ประโคนชัย, ลำปลายมาศ ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีนาย วัชรนนท์ มั่นใจ วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์ และบุคคลกรในสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์ สภาวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์ สภาวัฒนธรรมอำเภอลำปลายมาศ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิชานาฏศิลป์และวิชาดนตรีพื้นเมืองกันตรึมศึกษา สำหรับนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัย ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการระยะที่ 1 การสืบทอด มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นโครงการวิจัยและพัฒนา (Research and development)

จากสภาพปัญหาที่ผ่านมาพบว่า ร้อยละ 75 ของเด็ก เยาวชน และประชาชนคนรุ่นใหม่ ขาดความ นิยมและขาดความสนใจศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับตำบลและร้อยละ 90 เด็กและเยาวชนให้ความสนใจ วัฒนธรรมต่างชาติในระดับมาก ส่งผลสะท้อนให้เห็นว่าในอนาคตมรดกศิลปวัฒนธรรมกันตรึมอาจสูญหายได้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการแก้ไขและพัฒนา มรดกศิลปวัฒนธรรมแขนงนี้ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน จึงได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น “มรดกศิลปวัฒนธรรมกันตรึมจังหวัดบุรีรัมย์” ขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียนธารทองพิทยาคมและเผยแพร่แก่สถานศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 32 ในระดับประถมศึกษาและมัศึกษานำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์สืบทอดและ พัฒนามรดกศิลปวัฒนธรรมกันตรึมจังหวัดบุรีรัมย์ให้ยั่งยืนและมั่นคงสืบไป

วาสนา ชันธวุฒิกุล

กระบวนการวิเคราะห์สภาพการณ์ของมรดกศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกันตรึมในจังหวัดบุรีรัมย์
เพื่อการแก้ไขและพัฒนา มรดกศิลปวัฒนธรรมกันตรึมอีสานใต้จังหวัดบุรีรัมย์

แผนภูมิ 9 สรุปกระบวนการวิเคราะห์สภาพการณ์ของมรดกศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นกันตรึมในจังหวัดบุรีรัมย์
เพื่อการแก้ไขและพัฒนา มรดกศิลปวัฒนธรรมกันตรึมอีสานใต้จังหวัดบุรีรัมย์